

Please note! This is a self-archived version of the original article.

Huom! Tämä on rinnakkaistallenne.

To cite this Article / Käytä viittauksessa alkuperäistä lähdettä:

Hakula, S. Tuomi, J. (2021) Sisäilmaongelmien hoitoon liittyvä osaamisen kehittäminen tärkeää työterveyshoitajien työssä. Työterveyshoitaja 4/2021, 37-39.

SISÄILMAONGELMIEN HOITON LIITTYVÄÄ OSAAMISTA KEHITETTÄVÄ TYÖTERVEYSHOITAJIEN TYÖSSÄ

Työpaikan sisäilmaan liitetyt ongelmat ja oireilut ovat yleisiä Suomessa, ja ongelmien ratkaisemiseen liittyviä tehtäviä kuuluu useille eri tahoille, joista yksi on työterveyshuolto. Työterveyshuollon tehtävänä on omalla toiminnallaan pyrkiä tukemaan työpaikan sisäilmaan liittyvää ongelmanratkaisua, vaikka ongelmien ratkaisemiseksi moniammatillinen yhteistyö eri asiantuntijatahojen välillä onkin tärkeää. Aiemmat tutkimukset ovat osoittaneet, että työpaikat eivät välttämättä tunnista työterveyshuollon roolia terveydellisen merkityksen arvioijana, vaan voivat mieltää työterveyshuollon olevan päävastuussa ongelman ratkaisemisesta. Tässä tutkimuksessa haluttiin selvittää työterveyshoitajien kokemuksia omasta roolistaan ja osaamisestaan sisäilmaongelmien hoidossa. Erityisesti osaamistaso vaihteli paljon työterveyshoitajien kesken.

Työterveyshoitajien rooli

Työterveyshoitajat osallistuvat työpaikkojen riskinarviointiin yhteistyössä muiden tahojen kanssa. Työterveyshoitaja toimii usein keskeisessä työterveyshuollon roolissa sisäilmaongelmia hoidettaessa. He osallistuvat myös työntekijöiden terveydentilan ja hyvinvoinnin kartoittamiseen sekä arviointiin ja seurantaan. Osana terveydentilan seurantaan ja arviointia tulee huomioida myös muiden tekijöiden, kuten esimerkiksi psyykkisten kuormitustekijöiden aiheuttamat yhteisvaikutukset. Kosteus- ja homevaurioista oireilevan potilaan Käypähoitosuositus (2017) linjaa, että asiaan paneutuminen, huolellinen anamneesi ja haastattelu on tärkeää, kun työterveyshuollossa kohdataan sisäilmaoireita kokeva asiakas. Tässä tutkimuksessa haastatellut työterveyshoitajat toivat esiin kunnioittavan ja arvostavan kohtaamisen merkitystä sisäilmaoireita kokevan asiakkaan kohtaamisessa. Nämä ajatukset vastaavat hyvin työterveyshoitajien työlle asetettuja eettisiä periaatteita. Aiemmat tutkimukset ovat osoittaneet, että asiakkaat voivat kohdata työpaikallaan ongelman vähättelyä ja epäoikeudenmukaista kohtelua. Asiakkaan luottamuksen saavuttamiseksi onkin tärkeää, että työterveyshuollossa kuunnellaan asiakkaan huolta sekä vältetään asian vähättelyä ja vastakkainasettelua.

Sisäilmaongelmien hoitoon liittyvä osaaminen

Työterveyshuollossa tulee olla tietoa sisäilmatekijöiden terveysvaikutuksista, oireiden hallinnasta ja työkyvyn tukemisesta. Näyttöön perustuvaa tietoa hyödyntämällä voidaan asiakkaan terveyden menettämiseen liittyvää huolta saada vähennettyä. Vaikka Käypähoito-suositus (2017) linjaakin asiakkaan kliinisen tutkimuksen olevan työterveyslääkärin tehtävä, tulee työterveyshoitajankin tuntea yleiset hoitoa ohjaavat suositukset. Tässä tutkimuksessa haastatelluista työterveyshoitajista vain osa oli saanut sisäilmaongelmien hoitoon liittyvää täydennyskoulutusta ja osaamistaso vaihteli selvästi työterveyshoitajien kesken. Täydennyskoulutusten lisäksi osaamista oli kehitetty myös itsenäistä opiskelua ja työyhteisöstä saatua tietoa hyödyntämällä. Osassa työterveysyksiköistä myös työterveyslääkäreiden sisäilmaongelmien hoitoon liittyvä osaaminen koettiin kuitenkin vaihtelevana. Lisäosaamista kaivattiin sekä perustiedon lisäämiseen ja päivittämiseen että syventävän tiedon lisäämiseen. Myös Työterveyslaitoksen (2021) tuore julkaisu osoittaa, sisäilmaongelmien hoitoon liittyvän osaamisen kehittäminen on edellytys moniammatilliselle työskentelylle sisäilmaongelmia hoidettaessa.

Lopuksi

Hoidon sujuvuuden ja laadun varmistamiseksi työterveyshuollon yksiköiden yhteneväisiä toimintamalleja ja ohjeita voidaan pitää keskeisenä. Sisäilmaongelmien hoitoon liittyvää tietoa tulee jakaa entistä enemmän työterveyshuollon ammattilaisten keskuudessa ja riittävä sisäilmaongelmien hoitoon liittyvä asiantuntemus tulee turvata jokaisen työterveyshuollon yksikköön. Meidän työterveyshuollon ammattilaisten velvollisuutena on kuitenkin tässäkin asiassa edistää ongelmien ratkaisua, yhteistyön toimivuutta ja suositusten mukaista hoitoa työpaikoilla.

Kirjoittajat

Sanna Hakula, terveydenhoitaja (YAMK), TTH.

Jouni Tuomi, FT, yliopettaja, terveyden edistäminen, Tampereen ammattikorkeakoulu.

Artikkeli pohjautuu YAMK-opinnäytetyöhön: Hakula, S. 2021. Työterveyshoitajien rooli ja osaaminen sisäilmaongelmien hoidossa. Tampereen

ammattikorkeakoulu. Sosiaali- ja terveystieteiden ylempi korkeakoulututkinto.
<https://urn.fi/URN:NBN:fi:amk-202105036698>

Artikkelissa viitatu lähteet:

Finell, E. & Nätti, J. 2019. The Combined Effect of Poor Perceived Indoor Environmental Quality and Psychosocial Stressors on Long-Term Sickness Absence in the workplace: Follow-Up Study. *International Journal of Environmental Research and Public Health*.16(24): 4997.
<https://doi.org/10.3390/ijerph16244997>

Finell, E. & Seppälä. T. 2018. Indoor Air Problems and Experiences of Injustice in the Workplace: A Quantitative and a Qualitative Study. *Indoor Air* 28(1): 125-128. <https://doi.org/10.1111/ina.12409>

Kosteus- ja homevaurioista oireileva potilas: Käypä hoito -suositus. 2017. Suomalaisen Lääkäriseuran Duodecimin asettama työryhmä. Helsinki: Suomalainen Lääkäriseura Duodecim. Luettu 4.4.2020. <https://www.kaypahoito.fi>

Vuokko, A., Keränen, H., Sainio, M., Jokela, P., Tulenheimo-Eklund, E., Juonen-Posti, P. & Reijula, K. 2021. Työntekijöiden oireilu sisäympäristössä - työterveyshuollon näkökulma. Helsinki: Työterveyslaitos.
<https://urn.fi/URN:ISBN:9789522619563>